

Undersökning om betydande miljöpåverkan av planprogram för Bergshammars-Ekeby 5:59, Bergshammars-Ekeby 6:4 samt del av Jagbacken 3:1, Bergshammar, Nyköpings kommun

Undersökningen ska utgöra underlag för bedömning om genomförandet av kommande planprogram kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Om så är fallet ska kommunen göra en strategisk miljöbedömning av planen och upprätta en skriftlig redogörelse, miljökonsekvensbeskrivning (MKB).

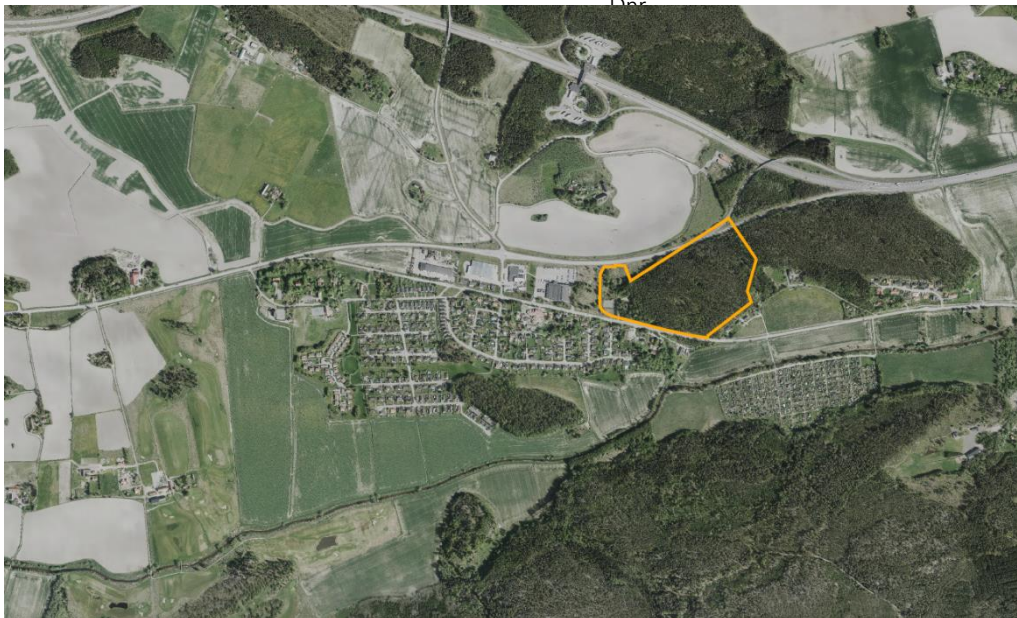
Undersökningen bör även avgränsa vilka frågor som ska behandlas i en miljökonsekvensbeskrivning i enlighet med 6 kap Miljöbalken (MB) och 4 kap 34 § Plan- och bygglagen (PBL) alternativt behandlas i planbeskrivningen.

Syfte med planprogrammet (Planen)

Syftet med planprogrammet är att utreda värden och förutsättningar, ta fram en målbild samt en övergripande struktur för hur området kan utvecklas. Avsikten är att möjliggöra för en skola, en ny bygdegård samt bostäder i blandad karaktär med flerbostadshus, radhus och villor inom området.

Nulägesbeskrivning (Platsen)

Området för ansökan är 14 hektar stort, ligger norr om Nyköpingsvägen i Bergshammar, och består av kuperad skogsmark med bygdegård i öster. Skogsmarken har inte några höga naturvärden förutom en del grova lövträd och tallar i området närmast bygdegården. Ett mindre område i söder med lövträd i blockrik sluttning bör tas hänsyn till i en framtida exploatering. Inom området finns en fornlämning. Avrinning av dagvatten sker mot Kilaån som är en känslig recipient och Natura 2000-område. Området ligger mellan riksintresserna för kulturmiljövård Kiladalen och Arnö-St Kungsladugården som planen behöver ta hänsyn till. Området är delvis bullerstört av E4 och påfart.

Bildförklaring: Aktuellt planområde markerat med orange i kartan.

Planprogrammet ligger i linje med utvecklingen för Bergshammar i stort som den beskrivs i kommunens översiktsplan och fördjupade översiktsplan för Nyköpings tätort och Skavsta. Översiktsplanen anger en fortsatt positiv befolkningsprognos för Bergshammar, Svalsta och Enstaberga och i den fördjupade översiktsplanen anges att orternas befolkning till 2050 förväntas öka med 60 % jämfört med 2013. Enligt översiktsplanen ska fortsatt planläggning här bidra till en sammanhållen tätort med tillräckligt underlag för goda kommunikationer, service och efterfrågan för såväl lägenheter som enbostadshus bör tillgodoses. Fördjupad översiktsplan anger att tätare exploatering med flerbostadshus bör prövas och att orten med tiden förväntas växa ihop med Nyköping.

Ställningstagande till strategisk miljöbedömning och avgränsning av MKB

Planprogrammet berör ett område som idag utgörs av skogsmark och bygdegårdsområde i Bergshammar (Platsen)

Planen anger förutsättningar för att utreda värden och förutsättningar, ta fram en målbild samt en övergripande struktur för hur området kan utvecklas med en skola, en ny bygdegård samt bostäder i blandad karaktär med flerbostadshus, radhus och villor (Planen)

Planen medför framförallt att skogsmark exploateras, att områdets naturliga förutsättningar, bland annat kupering, kulturmiljövärden och dagvatten behöver hanteras (Påverkan)

Den samlade bedömningen av ovanstående aspekter och deras kumulativa effekter är att planprogrammet **inte kan** antas medföra betydande miljöpåverkan. En strategisk miljöbedömning med tillhörande MKB behöver

därför inte upprättas. Det finns skäl att ändå belysa följande aspekter i den kommande planprocessen:

- Möjliga kompensationsåtgärder för ianspråktagande av skog.
- Hantering av dagvatten, med tanke på terrängens kupering samt att avrinning sker mot Kilaån som är en känslig recipient och Natura 2000-område.
- Kapacitet för dricksvatten och avloppshantering.
- Bullret från framför allt E4 behöver tidigt studeras.
- Tillfart till området från Trafikverkets vägar.
- Hur gång- och cykelstråk med koppling till kollektivtrafik kan ordnas på ett tryggt och trafiksäkert vis.
- Områdets bidrag till en blandad bostadsbebyggelse i Bergshammar.
- Hänsyn till barns perspektiv och trafiksäkerhet vid planläggning av skola.
- Utformning av bebyggelse med hänsyn till områdets kupering och de två riksintresserna för kulturmiljövården Kiladalen och Arnö-St Kungsladugården.

Tidigt samråd

Referensgrupp/myndighet som medverkat i tidigt samråd gällande denna behovsbedömning

MYNDIGHET	NAMN	Datum
Stadsbyggnadsgruppen, Nyköpings kommun		2020-01-21

Tidigt samråd med Länsstyrelsen gällande denna behovsbedömning

KOMMENTAR	NAMN	Datum
-----------	------	-------

Bedömning av miljöpåverkan Kommunen bedömer att förslaget inte innebär betydande påverkan på miljön. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning. Länsstyrelsens synpunkter och råd Förutom de i undersökningen redan identifierade aspekterna vill Länsstyrelsen framföra följande inför det fortsatta planarbetet: Riksintressen - 3 kap. miljöbalken <i>Riksintresse för kulturmiljövården</i> Länsstyrelsen bedömer inte att de riksintressanta kulturmiljöerna Arnö-Stora Kungsladugården i öster och Kiladalen i väster kommer att skadas påtagligt av den aktuella planen förutsatt att utformningen av den planerade bebyggelsen med skola, bygdegård samt bostäder av blandad karaktär; flerbostadshus, radhus och villor, anpassas till miljön och tar hänsyn till områdets kupering. Länsstyrelsen noterar dock att eventuell framtida planering i skogsområdet i öster, som utgör den värdefulla gränsen till riksintresset Arnö-Stora Kungsladugården kan åsamka detta otillåten skada. Hälsa och säkerhet <i>Markföroreningar</i> I Länsstyrelsens databas över potentiellt och förorenade områden (EBH-stödet) finns inga potentiellt förorenade områden identifierade inom	Rune van den Brink (planhandläggare) Agneta Scharp (kulturmiljö) Camilla Andersson (naturskydd) Amina Qasim (förorenade områden) Fredrik Nilsson (risk och säkerhet) Ola Pettersson (vattenförvaltning) Jenny Johansson Roos (vattenförvaltning)	2021-02-04
--	---	-------------------

planområdet eller i nära anslutning. Men eftersom detaljplanen bland annat avser att möjliggöra för etablering av skola rekommenderar Länsstyrelsen att marken undersöks översiktligt för att utesluta risk för människors, och i detta fall barns, hälsa. Barn är en känslig grupp som behöver beaktas särskilt.

Buller, vibrationer

Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att trafikbullersituationen behöver utredas i det fortsatta planeringsarbetet.

Trafiksäkerhet

Länsstyrelsen delar undersökningens bedömning att med utgångspunkt i områdets läge mellan trafikleder, så behöver trafiksäkerhetsfrågor utredas i den fortsatta planeringen bland annat ur ett brett tillgänglighetsperspektiv.

Risk för olyckor, översvämning eller erosion*Farligt gods*

Av undersökningen framgår att kommunen bedömer att avståndet till E4 är så pass stort att risk förenade med transporter av farligt gods inte bör behöva utredas.

Länsstyrelsen påpekar att av- och påfarten till E4 vid vissa tillfällen, exempelvis vid omledning av trafik från E4, kan ha en omfattande tung trafik, bland annat farligt gods, en bedömning kan därför ändå behöva göras om eventuellt behov av hänsyn.

<i>Översvämning och skred</i> Inom området risk för naturolyckor finns två aspekter som Länsstyrelsen anser kan behöva tas hänsyn till i den fortsatta planeringen. Detta gäller dels de i undersökningen identifierade lågpunkterna med risk för översvämning vid skyfall, dels att ta hänsyn till den översiktliga skredriskutredning som gjordes 1993 av dåvarande Räddningsverket. Informationen om den senare kan hämtas på MSB:s hemsida. Miljö kvalitetsnormer <i>Vatten - dagvattenhantering</i> Planområdet ligger inom Kilaåns avrinningsområde. Planprogrammet avser förutsättningar för att exploatera området för skola, ny bygdegård samt bostäder. En exploatering medför att vattnets flödesvägar och möjligheter till markinfiltration påverkas. I undersökningen beskrivs att områdets dagvattenhantering ska belysas i den kommande planprocessen, en bedömning som Länsstyrelsen delar. Det är lämpligt att utreda vilka åtgärder som behöver vidtas för att hantera ökad avrinning och förändrade flödesvägar inom hela planområdet. Länsstyrelsen rekommenderar att området utreds samlat som en helhet. Dagvattenhanteringen får inte medföra att ev. föroreningar sprids till mark, yt- och grundvatten så att MKN vatten påverkas negativt.		
--	--	--

Naturmiljö

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen enligt undersökningen ska belysa möjliga kompensationsåtgärder för ianspråktagande av naturvärden. Länsstyrelsen har dock svårt att i undersökningen tydligt utläsa vilka naturvärden som finns i planområdet och hur de är beskaffade. Länsstyrelsen ser därför gärna att en naturvärdesinventering utförs som underlag för den fortsatta planeringen, denna kan även avse samband med gröna stråk (grön infrastruktur) och identifierade lokala värden för friluftsliv och rekreation.

Kulturmiljö

*Kulturhistoriskt värdefull
bebyggelse*

I planområdets västra del finns en bygdegård och nordväst om planområdet ligger Vida regementskrivarboställe, som är skyddat som byggnadsminne enligt 3 kap. KML. Länsstyrelsen delar bedömningen att hembygdsgården med omgivande miljö bör värderas ur kulturmiljösynpunkt. Utifrån detta tas beslut om eventuell rivning kan genomföras eller inte.

Fornlämningar

Planprogramområdet, som ligger mellan de båda riksintressanta kulturmiljöerna Arnö-St Kungsladugården och Kiladalen, omfattar ca 14 ha och består huvudsakligen av ett skogbevuxet höjddparti. För ca 100 år sedan brukades planområdets västra del som

åkermark. På den södra bergknallen finns en känd lagskyddad fornlämning, en järnåldersgrav i form av en stensättning (L1985:2171). På stenåldern, för ca 4500 år sedan utgjordes planområdet av en ö i inloppet av en djup vik som sträckte sig in till Kila i väster (se bild). Allt eftersom landhöjningen fortskred och allt mer bördig mark blev tillgänglig togs Kiladalen i anspråk av bronsålders- och järnåldersbönder. Kring Vida norr om planområdet finns ett par boplatser, ett gravfält och flera gravar. Länsstyrelsen bedömer det sannolikt att ytterligare, ännu okända fornlämningar, så som exempelvis gravar och boplatser från såväl sten-, brons- som järnålder, kan finnas inom planområdet. Som underlag för Länsstyrelsens bedömning om områdets lämplighet ur fornlämningssynpunkt för ny bebyggelse krävs en arkeologisk utredning. En sådan utredning har beställts av kommunen (Länsstyrelsens diarienummer 431-210-2021) och kommer att klargöra hela fornlämningsbilden inom området. Utredningen kommer även att preliminärt avgränsa områdets fornlämningar. Kontaktperson för utredningen är Agneta Scharp, 0102234341, agneta.scharp@lansstyrelsen.se . Social robusthet <i>Tillgänglighet</i>		
---	--	--

Länsstyrelsen ser positivt på att undersökningen lyfter fram behovet av att ta hänsyn till och belysa tillgänglighetsaspekter för olika samhällsgrupper i den fortsatta planeringen. Övrigt Upplysningar/synpunkter/krav enligt annan lagstiftning <i>11 kap. miljöbalken (1998:808)</i> <i>MB, vattenverksamhet</i> Länsstyrelsen upplyser om att området delvis ligger inom ett båtnadsområde för torrlägningsföretaget Bergshammar-Blackstad-Ekeby (numer används samlingstermen markavvattningsföretag). Om markavvattningsföretaget ändras i och med genomförande av kommande plan kan en dom eller godkännande av domstol behövas. Om markavvattningen i någon del av området behöver öka eller ändras för att marken ska lämpa sig för de nya ändamålen behövs dispens och tillstånd för markavvattning sökas och beviljas innan så får ske 11 kap 13 och 14 §§ miljöbalken.		
--	--	--

Bilagor

- Bilaga 1 Checklista för undersökning om betydande miljöpåverkan med miljöaspekter och kommentarer

Linda Kummel
 Chef Stadsbyggnadsenheten

Fanny Ramström
 Planarkitekt Stadsbyggnadsenheten

Bilaga 1: Checklista för undersökning om betydande miljöpåverkan

Aspekter som kan leda till betydande miljöpåverkan

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER	
<i>I undersökningen om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan ska aspekter utifrån allmänna bestämmelser tas med i beaktning.</i>	
☐ Verksamheter enligt 4 kap 34 § PBL ☐ Förordning om MKB 3 § eller bilaga 3	
Beskrivning	

NATURVÄRDEN	
<i>I undersökningen om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan ska aspekter som berör naturvärden tas med i beaktning.</i>	
☐ Riksintresse naturvård ☒ Natura 2000-habitat ☐ Natura 2000-fågel ☐ Skyddad natur (naturreservat, biotopskydd, naturminne, djur- och växtskyddsområde) ☒ Värdefull eller känslig natur (ESKO-område, Länsstyrelsens naturvårdsprogram, Ängs- och hagmarksinventering, våtmarksinventering, nyckelbiotopsinventering, viltstråk och eventuell barriäreffekt) ☐ Strandskydd ☐ Fridlysta eller rödlistade arter ☐ Värdefulla eller känsliga arter	
Beskrivning	Det aktuella planområdet igår i Kilaåns avrinningsområde. Kilaån utgörs av ett Natura 2000-område och är en känslig recipient. Fördröjning och rening av dagvatten är viktigt för att undvika påverkan. En stor del av planområdet utgörs av skog. Enligt bedömning av ekolog så innehåller skogen inga högre naturvärden, förutom några träd vid den

	befintliga hembygdsgården samt i en blockrik sluttning i söder. Området har däremot höga lokala värden för rekreation och friluftsliv. I den fördjupade översiktsplanen för Nyköpings tätort och Skavsta uppmärksammas området som värdefull natur. Exploatering kan ske, men värden ska kompenseras (gulmarkerat). Inga dokumenterade artfynd finns inom området.
--	--

KULTUR

I undersökningen om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan ska aspekter som berör kulturvärden tas med i beaktning.

- ☒ Riksintresse kulturmiljö
- ☒ Fornminne
- ☒ Byggnadsminne
- ☐ Övrig värdefull kulturhistorisk miljö

Beskrivning

Då området ligger mellan två riksintresseområden (Kiladalen samt Arnö-St Kungsladugården) för kulturmiljövården behöver särskild hänsyn tas till landskapsbilden. Skogsmarken på höjderna runt Kiladalen utgör en viktig kontrast mot det öppna landskapet.

Inom det aktuella planområdet finns det en stensättning som utgör ett skyddat fornminne som planen behöver ta hänsyn till.

Norr om planområdet finns byggnadsminnet Vida som är en ensamliggande gård med historisk bebyggelse.

HÄLSA

I undersökningen om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan ska aspekter som berör hälsa tas med i beaktning.

- ☐ Riksintresse friluftsliv
- ☒ Buller
- ☐ Vibrationer

☐ Magnetiska fält ☐ Allergener ☐ Miljöfarlig verksamhet ☐ Föroreningar ☐ Markföroreningar ☐ Miljökvalitetsnorm utomhusluft	
Beskrivning	Det aktuella planområdet omfattas inte av riksintresse för friluftsliv, men innehåller höga lokala värden för rekreation och friluftsliv som planen behöver ta hänsyn till. Området är delvis bullerstört av E4 och påfart. Buller från Nyköpingsvägen behöver också utredas och hanteras.

RISK	
<i>I undersökningen om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan ska aspekter som berör risker för människors hälsa och miljö tas med i beaktning.</i>	
☐ Ras och skred ☐ Översvämning ☒ Trafiksäkerhet - skydd mot olyckor ☐ Farligt gods/skyddsavstånd ☐ Erosion	
Beskrivning	Tillfart till området från Trafikverkets vägar behöver ordnas trafiksäkert, samt gång- och cykelkopplingar till och från området. Avståndet till E4 som är en utpekad led för farligt gods ligger som minst 350 meter från aktuellt planområde, vilket innebär att risk inte bör behöva utredas.

VATTEN	
<i>I undersökningen om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan ska aspekter som berör vatten tas med i beaktning.</i>	
☐ MKN avrinningsområde ☐ Vattenskyddsområde ☐ Ytvatten ☐ Grundvatten ☒ Dagvatten ☒ Spillvatten	
Beskrivning	Den preliminära bedömningen är att kapacitet för anslutning till det kommunala vatten- och avloppsnätet finns, men behöver utredas närmare. Det aktuella planområdet har idag mindre partier med stående vatten samt är delvis omgivet av höjder, vilket innebär att dagvatten behöver hanteras medvetet. Dagvattnet behöver fördröjas och renas för att inte påverka Kilaån som är en känslig recipient.

Aspekter som inte kan leda till betydande miljöpåverkan men har betydelse för planarbetet

STATLIGA INTRESSEN	
<i>Finns det statliga intressen som behöver tas med i beaktning för genomförandet av detaljplanen?</i>	
☐ Riksintresse för kommunikation (väg, järnväg, flyg, sjöfart) ☐ Behov av flyghinderanalys ☐ Skyddsrum	
Beskrivning	

MILJÖKVALITETSMÅL	
<i>Kan genomförandet av detaljplanen antas bidra eller motverka miljö kvalitetsmålen?</i>	
☐ Begränsad klimatpåverkan ☐ Frisk luft ☐ Grundvatten av god kvalitet ☐ Levande sjöar och vattendrag ☐ Myllrande våtmarker ☐ Hav i balans ☐ Ingen övergödning ☐ Bara naturlig försurning ☐ Levande skogar ☐ Ett rikt odlingslandskap ☒ God bebyggd miljö ☐ Giftfri miljö ☐ Säker strålmiljö ☐ Skyddande ozonskikt ☐ Ett rikt växt- och djurliv	
Beskrivning	Genom att möjliggöra utveckling av Bergshammar med en skola, en ny bygdegård samt bostäder i blandad karaktär som tar hänsyn till platsens värden och förutsättningar bidrar planprogrammet positivt till en god bebyggd livsmiljö för invånarna i Bergshammar och kommen som helhet.

STADSBYGGNADSKVALITETER
<i>Vilka stadsbyggnadskvaliteter är viktiga att särskilt ta med i beaktning för genomförandet av detaljplanen?</i>
<u>Sociala aspekter</u> ☐ Jämställdhet ☒ Integration ☒ Barns perspektiv ☒ Ålderssammansättning

- ☒ Fysisk tillgänglighet
- ☒ Rekreation och friluftsliv
- ☐ Trygghet och säkerhet

Fysiska aspekter

- ☒ Markförhållanden (geologi, jordarter och topografi)
- ☒ Radon
- ☒ Lokalklimat
- ☐ Ljusförhållanden
- ☐ Naturresurser
- ☐ Jordbruksmark

Trafik och mobilitet

- ☐ Mobilitet
- ☒ Kollektivtrafiksörjning
- ☒ Gång och cykel
- ☐ Grön omställning

Arkitektur

- ☒ Landskapsbild
- ☒ Stadsbild
- ☐ Gestaltning

Beskrivning

Skogsområdet används idag flitigt för rekreation av invånare i Bergshammar. Bland annat finns ett uppmärkt stigsystem i skogen. Inom och nära Bergshammar finns lite skogsmark för rekreation. Därför är det viktigt att bevara en del som grönområde samt grönstråk mot övrig skog. När skogsmarken exploateras behöver befintliga värden för natur, rekreation och friluftsliv tas tillvara så långt som möjligt.

Då ett helt nytt område exploateras är det viktigt att säkerställa gång- och cykelstråk samt trygga utomhusmiljöer inom det. Anslutning till befintligt cykelnät mot Nyköping och österut behöver ordnas, samt koppling till kollektivtrafik.

	Möjligheten för bostäder i blandad karaktär; flerbostadshus, radhus och villor ska studeras under planarbetet. Att komplettera bostadsutbudet i Bergshammar med fler olika bostadstyper skapar möjligheter för invånarna att bo kvar i orten under livets olika faser och med olika ekonomiska förutsättningar. För att möjliggöra flyttkedjor är riktat boende för äldre intressant att arbeta vidare med. Planering av ny skola med friyta behöver ta hänsyn till barns perspektiv och trafiksäkerhet. Området ligger inom hög risk, mindre frekvent för markradon och angränsar till ett område med hög risk, mer frekvent i öster. Radonsäker bebyggelse behöver därför säkerställas. Området utgörs av berg i dagen och morän. Terrängen är till stor del kuperad, vilket innebär att bebyggelsen behöver anpassas till höjdskillnaderna. Schaktning och fyllning bör undvikas. Under planarbetet behöver tillgänglighet för alla, inklusive funktionsvariation, tas med i beaktande. Områdets kuperade terräng utgör en kontrastverkan mot kulturlandskapet i Kiladalen och bör tas tillvara. Kuperingen sträcker sig bort från resterande samhälle. Därför är det viktigt att anpassa strukturen så det upplevs som en intrigerad del av Bergshammar. I södra delen av området lutar kuperingen som kan ge en viss skuggeffekt. Hembygdsgårdens byggnad och område har inte dokumenterats som kulturmiljö, men kan antas ha ett lokalt värde. Inventering av byggnad bör utföras före eventuell rivning.
--	---

REFERENSMATERIAL SOM HAR ANVÄNTS	
Källa	Aktualitet
Översiktsplan för Nyköpings kommun	2013
Fördjupad översiktsplan för Nyköpings tätort och Skavsta	2013
NYGIS	2020